

31.3.2009

STM/Kirjaamo
PL 33
00023 VALTIONEUVOSTO

ASIA **Lausunto / sairaanhoitokorvaukset kunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon tiloissa annetusta yksityisestä terveydenhuollosta**

Viite **Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2008:49 / STM/430/2009**

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt Lääkäripalveluyritysten Yhdistys ry:n (LPY) lausuntoa julkisissa tiloissa tapahtuvan yksityisen terveydenhuollon korvaamista selvittäneen työryhmän muistiosta 1.4.2009 mennessä. Samalla ministeriö pyytää LPY:n näkemyksiä esitetyn uudistuksen toteuttamismahdollisuuksista ja vaikutuksista.

Työryhmän tuli toimeksiantonsa mukaisesti tehdä ehdotus julkisten tilojen käytön tehostamiseksi terveydenhuollossa laajentamalla sairausvakuutuksen korvaukset koskemaan myös julkisissa tiloissa tapahtuvaa yksityistä terveydenhuoltoa sekä valmistella ehdotukset tarvittaviksi lainsäädäntömuutoksiksi uudistuksen toteuttamiseksi. Työryhmän tavoitteena oli selvittää julkisen ja yksityisen terveydenhuollon kannalta taroituksenmukaisin tapa toteuttaa uudistus.

Työryhmän muistiossa esitetään, että tavoiteltu uudistus toteutettaisiin poistamalla sairausvakuutuslain 2 luvun 3 pykälän 3 kohdassa säädetty rajoitus kunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon tiloissa tapahtuvan yksityisen terveydenhuollon korvaamisesta. Uudistuksen yhteydessä sairausvakuutuslakiin sisällytettäisiin säännökset siitä, millä edellytyksin julkisissa tiloissa tapahtuvaa yksityistä terveydenhuoltoa korvattaisiin.

Yleistä työryhmän muistiosta

LPY:n mielestä Vanhasen II hallituksen ohjelmassa mainittu tavoite tehostaa julkisten tilojen ja investointien käyttöä on hyvä ja kannatettava. Työryhmälle asetettu toimeksianto ja tehtävä ovat valitettavasti rajanneet liikaa asiantuntijaryhmän työtä. Lakiteknisesti tavoitteen toteuttaminen on mahdollista niin kuin työryhmä esittää. Käytännössä asia ei ole kuitenkaan niin yksinkertainen.

Työryhmäkin on muistiossaan esittänyt lukuisia rajoituksia ja ehtoja sairausvakuutuksen myöntämiselle julkisissa tiloissa tapahtuvasta terveyspalvelusta. Myös tilojen vuokraamiselle on jouduttu asettamaan ehtoja, jotta ko. toiminta ei aiheuttaisi kilpailuvääristymiä ja vaarantaisi hoitotakuun toteuttamista.

Kahden rahoitusjärjestelmän sekoittuminen

Työryhmän ehdotus on omiaan sekoittamaan toisiinsa kaksi erillistä terveydenhuollon rahoitusjärjestelmää. Sairausvakuutus on vaihtoehtoinen ja verorahoitteista palvelujärjestelmää täydentävä järjestelmä, jonka tavoitteena on mahdollistaa kansalaisille yksityisten terveyspalvelujen hankkiminen. Sairausvakuutusjärjestelmän kautta tuetaan palvelujen käyttäjää, ei palvelujen tuottajaa, kuten usein väärin ymmärretään. Sairausvakuutuksen rahoittamiseen osallistuvat valtio ja työntekijät. Jos julkisissa tiloissa tuotettavien terveyspalvelujen rahoittamiseen käytetään sairausvakuutusta, rahoitetaan palvelujen tuotantoa valtion toimesta silloin kahta kautta.

Kilpailuvääristymien syntyminen

Jotta julkisten tilojen hyödyntäminen yksityisten toimijoiden palvelutuotannossa ei aiheuttaisi kilpailuvääristymiä, tulee toimitilojen käytöstä periä vuokralaiselta kaikki ne kustannukset, jotka tilojen käytöstä aiheutuvat. Tällaisia kustannuksia ovat muun muassa tilojen, laitteiden ja materiaalien käytöstä aiheutuvat kulut sekä vakuutukset. Vuokralaisen tulee myös itse järjestää tarvittavat tukipalvelut sekä oma potilasrekisterinsä. Näiden velvoitteiden jälkeen tilojen vuokraaminen ei ole kovinkaan houkutteleva vaihtoehto.

”Ylivuotoa” julkiselta sektorilta yksityiselle

Esitetty uudistus saattaa aiheuttaa tarpeetonta asiakkuuksien siirtymää julkisen sektorin vastuulla olevasta verorahoitteisesta järjestelmästä vain osittain verorahoitteiseen sairausvakuutusjärjestelmään. Tämä heikentäisi entisestään sairausvakuutusjärjestelmän mahdollisuuksia tarjota vaihtoehtoja kansalaisille.

Asiakas palvelujärjestelmän käyttäjänä

Työryhmä esittää, että tiloja vuokrattaessa on otettava huomioon yksityisen ja julkisen terveydenhuollon rajanvedon säilyminen. Jos esitetty uudistus toteutuisi, saattaisi syntyä tilanne, jossa esimerkiksi samassa terveystalossa toimisi kunnan palveluksessa olevia ja kunnan ostopalveluilla hankkimia sekä eri yritysten palveluksessa olevia lääkäreitä. Asiakkaan on silloin vaikea hahmottaa sitä, minkä palvelujärjestelmän piirissä hän kulloinkin on.

Hoitotakuun velvoitteiden toteuttaminen

Kunnat ovat vastuussa ns. hoitotakuulainsäädännön velvoitteiden toteuttamisesta. Työryhmä on esityksessään ottanut tämän huomioon. Työryhmä esittää, että vuokranantajan vastuulla on se, että tiloja vuokrataan terveydenhuollon järjestämisen ja hoitotakuun toteutumisen kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Tämä osaltaan rajaa ja vaikeuttaa tilojen vuokraamista. Esimerkiksi pitkäaikaisten vuokrasopimusten tekeminen tulee ongelmalliseksi.

Uudistuksen vaikutusten arviointi

Työryhmän muistiossa esittämän arvion mukaan uudistuksen tarjoamien mahdollisuuksien käyttö jäisi todennäköisesti alkuvaiheessa vähäiseksi. Uudistuksella saattaa olla pidemmällä aikavälillä merkittäviä vaikutuksia yksityisten palvelutarjoajien toimintaan ja palvelumarkkinoiden kehitykseen. Siksi LPY:n mielestä on perusteltua, että uudistuksen taloudelliset vaikutukset ja vaikutukset palvelutarjoajien ja -markkinoiden toimintaan arvioidaan erikseen ennen kuin tehdään päätöksiä uudistuksen toteuttamisesta.

Yhteenveto

Kaikkeen edellä mainittuun viitaten LPY ei pidä tarkoituksenmukaisena työryhmän esittämää sairausvakuutuslain muutosta, jolla poistettaisiin ko. lain 2 luvun 3 pykälän kohdassa 3 säädetty rajoitus. Esitetty uudistus aiheuttaisi merkittävästi enemmän haittaa palvelujärjestelmien ja -markkinoiden pitkäjänteiselle kehittämistyölle kuin mikä muutoksesta saatava hyöty olisi.

LPY:n mielestä esitetty uudistus aiheuttaa vääjäämättä kilpailuvääristymiä ja tulkintaongelmia sekä haittaa palvelumarkkinoiden kehittymistä. Uudistuksen toteuttaminen sekoittaisi kaksi terveydenhuollon rahoitusjärjestelmää ja sitä kautta johtaisi alan palvelumarkkinoiden kehittymisen kannalta epätarkoituksenmukaisiin ratkaisuihin.

Työryhmän muistiossaan esittämät rajaukset ja ehdot sairausvakuutuksen myöntämiselle julkisissa tiloissa tuotetusta yksityisestä terveyspalvelusta tekevät lain soveltamisesta erittäin haastavan – jopa mahdottoman.

LPY:n mielestä tavoite julkisten tilojen tehokkaammasta käytöstä voidaan toteuttaa muun muassa uudistamalla kannustin- ja työaikajärjestelyjä julkisessa terveydenhuollossa sekä lisäämällä niitä julkisia hankintoja, joissa on velvoite tuottaa palvelut tilaajan tiloissa ja laitteita hyödyntäen.

Kunnioittaen,

Leena Niemistö
Puheenjohtaja
Lääkäripalveluyritysten Yhdistys ry